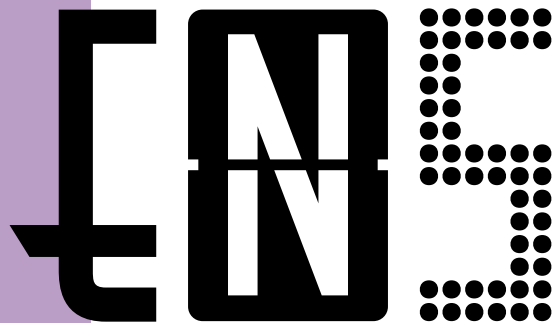

EL NOU SANTPOLENC

Abril
2022

#106

EN PORTADA

90 ANYS DE LA CASETA DEL MOTOR

Pàgs. 4-9

En femení

En aquest número de l'ENS ens volem fer ressò d'una efemèride: els 90 anys de la Caseta del Motor, aquesta construcció de la platja de les Barques que ha esdevingut una peça museística del passat pescador de Sant Pol i que conté l'única maquinària de treure barques que resta en actiu a tot el litoral de Catalunya.

Però si per alguna cosa destaca aquest ENS és pel protagonisme evident que hi tenen les dones. És el cas del reportatge que ens parla de la vestimenta de principis del s. XX, acompanyat de fotografies de dones santpolenques de l'època i que posa de manifest com els convencionalismes i l'estètica han prevalgut sempre des d'una òptica masculista i contraproductent per a la salut de les dones.

I precisament sobre el menysteniment o l'oblit que han patit històricament les dones, la presència d'aquestes és una minoria en els documents que custodia l'Arxiu Municipal. Malgrat això, us volem fer coneixedors de les primeres dones que hi consten i per quin motiu.

També en aquest ENS parlem de bàsquet per partida doble. D'una banda, el Bàsquet Sant Pol 07 és qui protagonitza l'apartat destinat a donar a conèixer les entitats de la vila. I, de l'altra, us oferim una entrevista amb el santpolenc Isaac Fernàndez, entrenador del primer equip del Barça de bàsquet femení, i que acaba de portar el club a la màxima categoria estatal.

ENS

Dipòsit legal
B-24263-93

Edita
Ajuntament
de Sant Pol de Mar

Coordinació
Marc Vidal (Regidoria
de Comunicació)

Disseny i maquetació
www.mutudesign.com
(Gina Rodríguez)

Impressió
Impremta Pagès

Fotografia
Arxiu Ajuntament
Sant Pol de Mar, Arxiu
Municipal i Arxiu Pere
Sauleda

Distribució
Malalts de Bústia

Publicitat
ens@santpol.cat
93 760 01 52

Ajuntament
de Sant Pol de Mar
Plaça de la Vila, 1
08395 Sant Pol de Mar
Tel. 93 760 04 51
www.santpol.cat
Facebook/Twitter/
Instagram/Youtube:
@ajsantpol

Imprès en paper
100% ecològic

Tirada
4.000 exemplars

Cost unitari
0,96€

TELÈFONS D'INTERÈS

Arxiu Municipal
93 780 33 38

Biblioteca Can Coromines
93 760 45 44

Ca l'Arturo
93 760 30 06

Consultori Local
Sant Pol de Mar
93 760 48 18

Llar d'infants Pi del Soldat
93 760 10 72

Oficina d'Atenció
a la Ciutadania (OAC)
Tel: 93 760 04 51

Oficina Turisme
93 760 45 47

Policia Local
93 760 05 19
Emergències: 609 306 609

Ràdio Sant Pol
93 760 46 46

Serveis Socials Municipals
93 760 09 09

**TENS QUEIXES SOBRE
L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA?**

Contacta amb el Síndic de Greuges:
900 124 124 / sindic@sindic.cat
www.sindic.cat

Sumari **ENS**

EN PORTADA

4
90 ANYS DE
LA CASETA DEL
MOTOR

10
REPORTATGE

LA MODA
FEMENINA

14
REPORTATGE

DONES A
TRAVÉS DEL
TEMPS

22
ENTITATG

BÀSQUET
SANT POL 07

24
ENTREVISTA

ISAAC
FERNÁNDEZ

26
ENS EXPRESSEM

28
RECOMANACIONS LITERÀRIES

VA DE LLIBRES

29
OPINIÓ

L'ESPAI
DEL LECTOR

30
TRIBUNA POLÍTICA

Tens un comerç i vols veure aquí el teu anunci?

Posa't en contacte amb ens@santpol.cat

Tarifes i condicions segons el preu públic contemplat a l'Ordenança General de preus públics Municipals.

90 ANYS DE LA CASETA DEL MOTOR

Escena de treure amb l'ajuda de bous

Cristina Bosch i Prat

Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar

El mes d'abril fa 90 anys de la posada en funcionament de "La màquina", un motor per a treure les barques de l'aigua, que substituïa la tracció animal emprada fins llavors. Aquest avenç tecnològic va suposar un abans i un després per a la platja de Sant Pol.

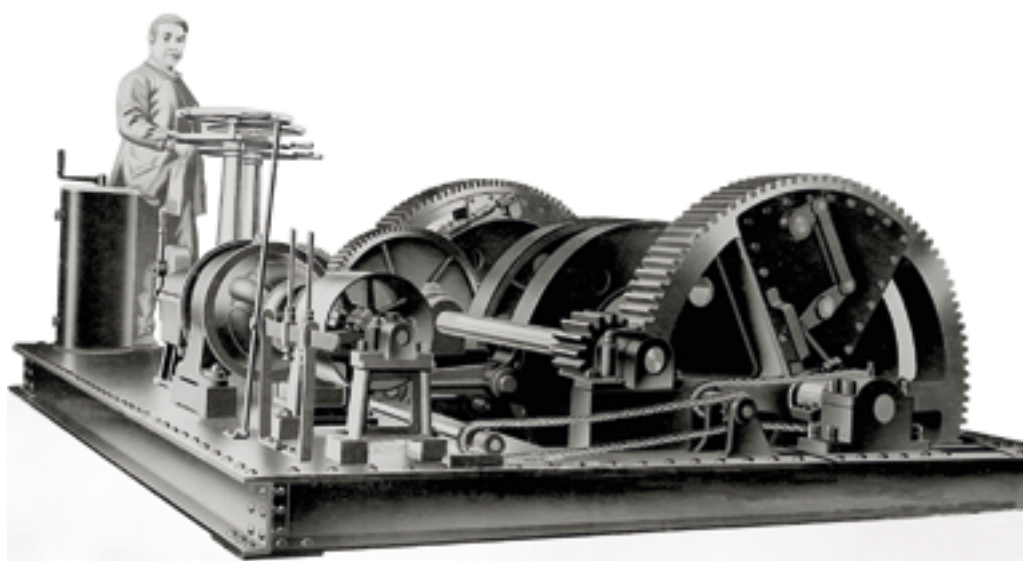
En l'argot mariner "varar" vol dir posar les barques al mar i "treure" vol dir entrar-les cap a la sorra. Aquesta tasca no sempre s'ha fet de la mateixa manera. Quan les barques eren petites i lleugeres podien ser tretes per la mateixa tripulació, a força de braços i amb l'ajuda del "palanquí", un conjunt de cordes i politges, que permetien fer més tracció amb menys força. A mesura que les embarcacions van esdevenir més grans i pesades, els mariners es van haver de valdre de ginys, que ajudessin a treure sense tant d'esforç. L'"argue" era un torn vertical que permetia moure, per mitjà d'un cable o corda, pesos grans.

Per treure era molt habitual recórrer a la força animal, normalment es feien servir bous, però, de vegades, també s'ajudaven de "matxos" o cavalls.

L'origen ve de molt antic, però la primera bovera de qui tenim notícia fou la Mònica Ramon i Reixach, que en quedar vídua, l'any 1862, es va dedicar a aquest negoci, per tal de poder mantenir la seva família. El relleu el va passar a la nissaga dels Mas, que van fer aquesta tasca durant tres generacions, des d'en Pau Mas i Verdura fins al darrer bover de la platja de Sant Pol, en Damià Mas i Ribó, conegut com a "Mià dels bous". En *Mià* era propietari de dues parelles de bous i un "matxo". La seva

filla Maria explicava que l'any 1929 havien visitat l'Exposició Universal de Barcelona i allà el seu pare va tenir ocasió de veure les darreres novetats en estris i maquinària. Alguns pobles del litoral, com Calella o Pineda, ja havien començat a instal·lar casetes amb motor a les seves platges i en *Mià* va entendre que allò era el que li calia per adaptar el negoci als nous temps i no quedar enrere.

Els bous d'en
Damià Mas

Publicitat 1931 del motor enviat a Damià Mas Ribó

La Mònica Ramon,
retratada pels
fotògrafs Napoleón
de Barcelona

Un cop superades totes les traves burocràtiques la caseta va ser una realitat. A l'Arxiu Municipal conservem la memòria tècnica, necessària pel permís de construcció, que va sol·licitar en Damia Mas. Data d'agost de 1931 i està signada per l'arquitecte Ignasi Mas Morell. També va caldre el permís a la Companyia del Ferrocarril perquè la caseta es posava ben bé al costat de la via del tren.

Possiblement fou construïda pels paletes de Joan Vila, que treballaven habitualment en les obres de Mas i Morell. Els tècnics que van fer *la màquina* eren dels Tallers Casajuana de Barcelona. La Maria Mas recordava que quan van venir a muntar el motor s'havien de quedar a dormir i, com que no hi havia cap establiment on fer-ho, dormien a casa d'en Mià, a la Riera.

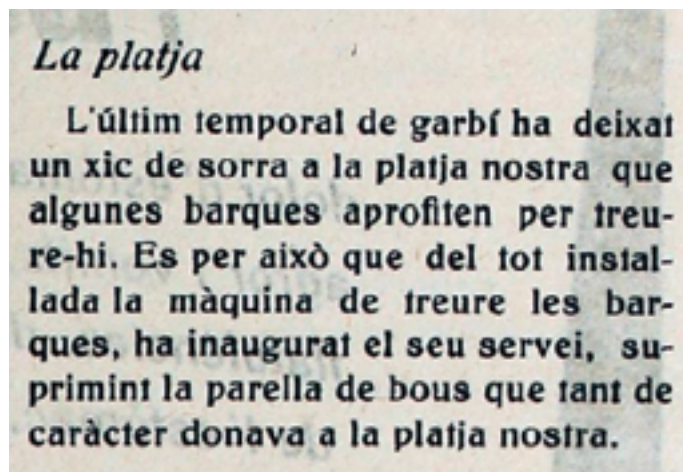
No tenim informació de la data exacta en què *la màquina* va ser posada en funcionament per primera vegada, però sabem que a l'abril del 1932 ja estava en marxa, gràcies a una notícia apareguda al diari mataroní *La Maresma*.

Memòria tècnica del projecte d'obres de la caseta del motor (Agost 1931)

Notícia apareguda al periòdic *La Maresma* (15-04-1932)

Publicitat Tallers Casajuana de Barcelona

Panoràmica de
la platja de Sant
Pol, amb la caseta
(Dècada de 1930)

A la caseta s'hi van instal·lar dos motors: un de corrent alterna trifàsica i un altre de benzina. Poc després s'hi va instal·lar un alternador, que subministrava electricitat als motors, en cas d'averia elèctrica. Si feia mal temps *la màquina* resultava més necessària que mai i havia de poder funcionar, fins i tot, sense llum.

Els motors estaven connectats a un cilindre on s'enrotlla el cable d'acer i un ganxo que permet subjectar la corda a la palometa del "rumb". El rumb és el forat en el casc de la barca on es posa el ferro o palometa per poder-hi enganxar el cable. Per la proa, el cable s'adapta a una gassa o argolla situada a la roda de proa.

La màquina disposava de dos cables, un per cada costat de la caseta, ja que en aquella època hi havia una seixantena de barques a la platja i s'havia de poder treure per les dues bandes.

SI FEIA MAL
TEMPS LA
MÀQUINA
RESULTAVA MÉS
NECESSÀRIA
QUE MAI I HAVIA
DE PODER
FUNCIONAR,
FINS I TOT,
SENSE LLUM

El gigre i, al fons,
la caseta del motor

El “gigre” era un torn que una colla d’homes feien girar, mentre la corda o cable s’enrotllava al cos de l’aparell. Des de l’arribada de *La màquina* es va mantenir per a barques petites.

En dies de temporal, quan els pescadors es quedaven a terra, la caseta esdevenia lloc de trobada, s’hi feien tertúlies o s’hi jugava a cartes.

La Maria Mas recordava els temps difícils i incerts de la Guerra Civil (1936-1939). Explicava que no hi havia llum i que *la màquina* havia de funcionar amb el motor de benzina. En *Mià* no es movia del seu costat, per por de què li fessin malbé. També recorda que un avió republicà va caure al mar i *la màquina* va servir per treure’l de l’aigua.

Per fer anar els motors calia d’un maquinista. Aquest rebia senyals

d’un home situat entre ell i la barca per indicar, amb una canya encapçalada amb un mocador blanc, quan havia d’estirar el cable i quan havia de parar o afluixar. Quan en *Mià* va deixar de treballar, la seva feina la seguiren fent els palers de la confraria de pescadors. Els darrers van ser en Guillermo Mestres i en Josep Vergés.

La màquina va deixar de funcionar l’any 1985, moment en què els pescadors santpolencs actius hagueren de traslladar-se al port d’Arenys. Malgrat això, s’utilitzava per part dels pescadors aficionats i podia ser engegada en qualsevol moment, gràcies a Joan Mas Roura, nét d’en *Mià* dels bous.

Va ser a iniciativa de l’associació *A tot Drap* que l’any 2007 es van promoure les obres de rehabilitació

Josep Vergés Vivé

de la caseta del motor, amb suport de la Diputació de Barcelona, el Museu Marítim de Barcelona i l’Ajuntament de Sant Pol.

L’any 2009 la màquina de treure barques, l’única que resta en actiu a tot el litoral de Catalunya, va ser inclosa al Catàleg del Patrimoni Cultural Català com a bé singular i l’any 2012 l’Ajuntament de Sant Pol declarà el conjunt de la caseta del motor i la maquinària que conté com a Bé Cultural d’Interès Local.

Noranta anys després de la seva construcció, la caseta constitueix avui un element característic del patrimoni del nostre poble i se’n fa ús com a Centre d’Interpretació de Varada Tradicional.

LA MÀQUINA VA DEIXAR DE FUNCIONAR L'ANY 1985, MOMENT EN QUÈ ELS PESCADORS SANTPOLENCES ACTIUS HAGUEREN DE TRASLLADAR-SE AL PORT D'ARENYS

Joan Mas Roura
(2005)

Bibliografia i webgrafia

- 👤 Tallada, Joan. *En el canviat paisatge urbà de Sant Pol*. Revista ENS. (Desembre 2006)
- 👤 Sauleda Parés, Pere; Sauleda Parés, Jordi (2008). *La Caseta de la màquina*. Programa de la Marxa de Sant Pau.
- 👤 Sauleda Parés, Pere; Sauleda Parés, Jordi (2000). *El Sant Pol de l'avi*. Sant Pol de Mar.
- 👤 Sauleda Parés, Pere; Sauleda Parés, Jordi (2008). *El Sant Pol d'ahir i de sempre*. La pesca i els pescadors. Sant Pol de Mar.
- 👤 <https://www.atotdrap.cat/>
- 👤 Roca Rosell, X. "Treure i varar". Facebook Trobat a les Golfes. Sant Pol i la Vallalta. (Març 2018)

Fonts documentals i imatges

- 👤 Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar.
- 👤 Arxiu Pere Sauleda.
- 👤 Arxiu A Tot Drap.
- 👤 Xavier Tió Batllori.

EMILI TARRÉ I LA MODA FEMENINA

Tarré reflexiona sobre l'evolució de la vestimenta femenina i sobre els dictats, sovint tirànics, de la moda, i la seva repercussió en la salut de les dones. Acompanyem les seves paraules d'una galeria de retrats de santpolenques del tombant del segle XIX al XX.

Cristina Bosch i Prat

Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar

Emili Tarré Tarré (1858-1918)

Emili Tarré i Tarré fou un ornitòleg, que aplegà una important col·lecció d'ocells, que acabà cedint al Museu de Zoologia de Catalunya. El seu afany per dissecar aus naixia de la curiositat científica que tenia com a estudiós de les espècies i gran divulgador de la Història Natural del nostre país. Publicà nombrosos llibres, entre ells els opuscles *Nostres Bèsties*, en què explicava les particularitats de la fauna autòctona, i fou col·laborador de moltes publicacions com *La Veu de Catalunya*, *La Vanguardia* o *L'Art del Pagès*.

Tot i que era nascut a Barcelona, era fill del santpolenc Feliciano Tarré, qui contribuí econòmicament en la construcció de l'actual cementiri. Era el que podríem considerar un estiuejant, venia sovint a Sant Pol i era un incondicional de les tertúlies que es feien a la rebotiga de la farmàcia de Bonaventura Gombau, catalanista destacat i fundador del Centre Català de Sant Pol. Arrel d'aquesta amistat, Emili Tarré publicà diverses poesies, primer a la revista *El Santpolench* i, més tard, al periòdic *La Costa de Llevant*.

El seu amor per la natura el va dur a ser un dels fundadors del Centre Excursionista de Catalunya i President de la Societat Protectora dels Animals i les Plantes, que organitzava campanyes protectores dels ocells. Tarré considerava les aus com a joies de la natura i no aprovava el seu ús com a animals domèstics, doncs experimentava un gran dolor en veure'ls captius a dins d'una gàbia. Era un home avançat al seu temps, ja que aquestes idees no eren massa habituals en la societat de l'època.

El arte de vestir femenino

De la recuperació d'un conjunt de manuscrits personals de Tarré, que es conserven a l'Arxiu Pere Sauleda, en va aparèixer un que porta per títol *El arte de vestir femenino*, que fou escrit l'any 1905. No ens fixarem en el seu repàs de l'evolució de les modes al llarg de la història, sinó en l'anàlisi que fa, a nivell científic, de les repercussions que tenen certes vestimentes en la salut de les dones. N'agafarem alguns fragments, per tal d'il·lustrar aquesta preocupació de l'autor pel benestar del gènere femení i algunes de les seves opinions sobre les tendències imperants del moment.

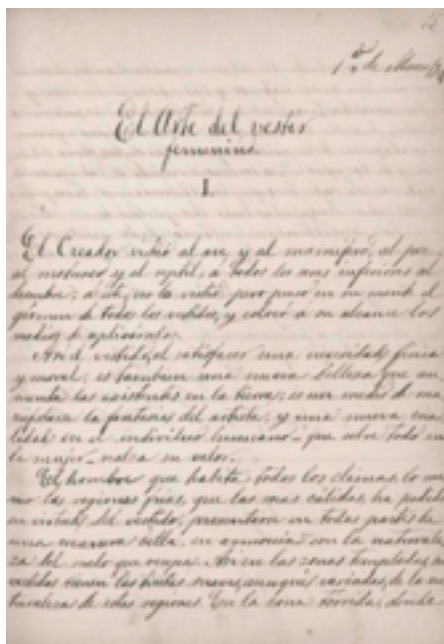
El arte de vestir femenino llega a ser un arte bello para el cual se requieren los instintos de un verdadero artista.

Tarré centra el seu discurs en una peça que considera fonamental: la cotilla, apareguda a la França del segle XIV. Segons ell, amb l'arribada de l'absolutisme d'Estat al segle XVI, aquesta peça de roba fou víctima de la corrent tirànica que tot ho dominava:

El corsé, perdiendo su adaptabilidad a la forma humana, empezó a dominarla a su capricho. Los materiales empleados en su confección fueron cada día siendo más recios, se usó la madera, los aceros y las ballenas gruesas.

Per a la fabricació de vestits i cotilles s'utilitzaven barbes de balena, les làmines elàstiques de queratina que tenen aquests animals al seu maxil·lar superior. Això fa que per referir-s'hi també s'utilitzi el terme "balenes", a banda del gal·licisme "corset". Emili Tarré explica que es tracta d'una armadura interior, que oprimeix i deforma el cos femení:

La forma natural durante esa época venia, pues, a ser absorbida bajo la forma artificial. El busto humano quedaba ahogado bajo el cuerpo o corsé que le envolvía, no como un sostenedor y discreto amigo

Fragment del manuscrit d'Emili Tarré (1905)

Maria Veron (1880-1890)

Filomena Roura Puig i les seves filles (finals s. XIX)

Matrodonna

Ferrançs 34 Pral.
BARCELONA.

Magdalena Arcelos Roura

Pepa Vila Arcelos (1907)

St. N. de...
FOT. BARCELONA

que lo evidenciaba, sinó como un tirano que le imponía su propio carácter, el carácter de aquella moda extravagante, cruel y algun tanto grotesca.

Tarré posa damunt la taula evidències científiques dels problemes de salut en les dones, derivats de l'ús de la cotilla. Cita alguns cirurgians de renom que han constatat deformacions de la caixa toràcica, així com de la columna vertebral, i explica el cas concret d'una jove a la qual l'ús d'una cotilla poc adequada li va comportar greus problemes de salut:

Lo que sufriría la pobre critatura, en esta prisión de hierro; no lo decía porque quería ostentar un talle esbelto, empero ella respiraba penosamente, su corazón latía con violencia, su circulación se verificaba mal; sentía un opresor que empujaba hacia arriba sus órganos superiores y que lo hacía hacia abajo con respecto a sus órganos digestivos.

La cotilla havia evolucionat molt amb el pas del temps. Durant el darrer terç del segle XIX torna a posar-se de moda i Tarré explica què cal tenir en compte a l'hora de confeccionar-la:

Es la pieza primordial del traje femenino, la que para cumplir su misión ha de atender a las exigencias de la higiene y de la estética. Respecto al primer punto ha de adaptarse perfectamente a la forma peculiar de cada busto á que se aplica. La naturaleza no ha de sufrir el más pequeño menoscabo, antes bien ha de sentirse por el corsé protegida y confortada.

Tarré insisteix en la idea que la cotilla s'ha de fabricar, tenint en compte que no comprimeixi cap dels òrgans vitals, que permeti l'extensió del tòrax, per assegurar la bona respiració, i la de l'abdomen, per tal de garantir una bona digestió. Es lamenta de la manca de coneixement dels professionals que s'encarreguen de confeccionar aquestes cotilles:

Maria Roura i Pera
"Maria Místic"
(1920 aprox.)

Ah! Que los modistos y modistas pudieran poseer los instintos artísticos fundamentados sobre bases científicas, su labor cuan superior fuera! Cuanto perjuicio y molestia se evitarían la buena naturaleza y la estética.

Tarré adverteix també dels perills de l'ús de sabates massa apretades i de talons, posant com a exemple una jove que els duia per semblar més alta:

La joven abandonó por si misma los talones Luis XV; ella sentía que marchaba mal, que se fatigaba rápidamente después de un pequeño paseo, por lo demás se había dañado la punta del pie hasta torcérselo.

Emili Tarré escriu també sobre una altra peça fonamental del vestuari femení, la faldilla, per bé que les seves idees al respecte són, més aviat, conservadores:

Algunas veces la falda se ha hecho culpable de haber revelado, en un cierto grado, lo que había de permanecer en el misterio por el demasiado ajuste; otras veces (...) la indiscreción es causada por la insuficiente opacidad de la tela, en los trajes de verano para teatro y concursos. El buen gusto o belleza y el pudor aquí (la higiene no interviene) claman contra la moda.

Maria Roca Roura
"Maria Quim"
(Inicis s. XX)

Josefa Riera i Tapiola
(1829-1900) casada
amb Francesc
Nualart i Mainou

Matrimoni Roca i Paulís (1912)

El text de Tarré es fixa també en els complements. Per ell el barret és una peça fonamental i raona sobre la seva utilitat:

La parte más noble de la figura humana, la que encierra mayor suma de belleza, la más espiritual es la cabeza. (...) El sombrero, de moderna creación, es como el complemento del traje propio para ostentarse en el mundo social. (...) Además constituye un necesario abrigo para proteger el cráneo contra el frío o los ardientes rayos del sol.

No només ens parla de la vestimenta, sinó que Tarré s'atreveix també a opinar sobre l'ús de perfums i cosmètics i s'hi manifesta absolutament en contra:

El perfumista, el comerciante en tantas drogas, el uso de la mayoría de las cuales tan pernicioso es para la mujer. (...) Da tristeza considerar cuanto se perjudica a si misma la mujer, con el uso de tantos específicos, en alas de una coquetería exagerada, cuando no malsana y anormal, llegando a producir en su piel la vejez anticipada.

Josefa Sualeda i Roura (1854-1879)

Maria Roura i Pujol (1815-1892)

Pel que fa a l'ús de joies, Tarré està a favor de l'ús de collarets, fermalls i diademes, però és totalment contrari a l'ús d'arracades. Ell ho justifica amb aquests arguments:

La cara es lo más elevado de la personalidad humana. Para que brille con toda su naturalidad no debe ostentar ningun objeto. (...) El buen gusto aconseja, pues, que no se use joya alguna en las orejas: Nada más contrario a la nobleza de la personalidad humana, que esta costumbre que obliga a desgarrar, es decir, a alterar uno de los órganos. Esta moda, vestigios de un primitivo estado de civilización, tiende a desaparecer en los pueblos cultos.

Opinions al marge, està clar que el text de Tarré, que no sabem si es va arribar a publicar mai, reflexionava sobre algunes de les tendències imperants en la moda femenina i plantejava la necessitat de repensar-les, en benefici de la salut de les dones. No era cap descobriment, doncs segurament reproduïa la informació que metges, higienistes i experts havien publicat ja sobre el tema, però posa de manifest la preocupació de l'autor, com a científic, per difondre aquests coneixements.

No sabem mai si va compartir les seves reflexions amb les santpolenques del seu temps, ja que moltes utilitzaven cotilles, arracades i talons, però ens podem preguntar si ho feien perquè els venia de gust o, simplement, perquè volien seguir les modes, sense pensar en les conseqüències.

Filomena Planiol
Arcelos (Inicis s. XX)

Treballadors de la
fàbrica Lloveras
Sauleda (1900 aprox.)

Bibliografia

Bibliografia

- 📖 **Sauleda Parés, P; Sauleda Parés, J.** (2000). *El Sant Pol de l'avi*. Sant Pol de Mar.
- 📖 **Soler i Pujol, Lluís.** *En Emili Tarré i Tarré*. (1918). Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural.

Fonts documentals

- 📖 **Tarré Tarré, Emili.** *El Arte del vestir femenino (s. XIX)* - Arxiu Pere Sauleda (cedit per Montse Grífols i Gras).
- 📖 Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar.

Imatges

- 📖 Arxiu Pere Sauleda.
- 📖 Família Vila Morató.
- 📖 Lluís Soto Alert.

DONES A TRAVÉS DEL TEMPS

Cristina Bosch i Prat

Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar

Les dones han estat subjectes actius en la història del nostre poble, però sovint han estat oblidades o relegades pel relat més oficial. Viagem a diferents moments del passat per mirar-lo amb ulls de dona.

Testament sacramental de Raquel, difunta, Jurat per Bofill i Berenguer, marmessors davant l'altar de Sant Protasi a l'església de Sant Gervasi situada en el terme de Porciols (AMSP)

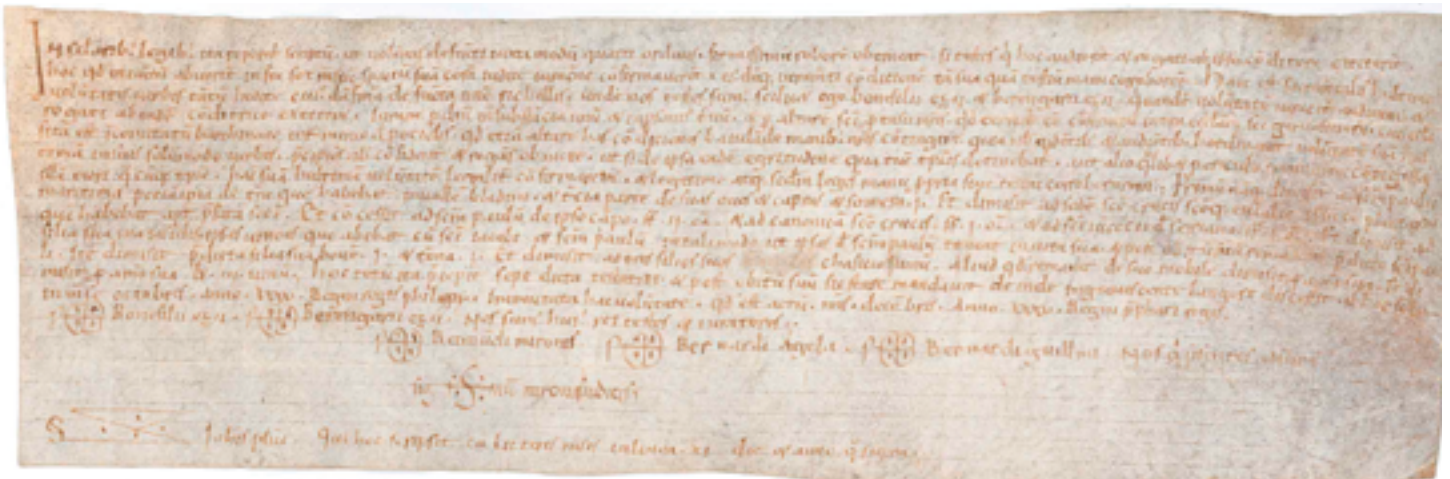
La història oficial descriu les gestes dels homes, que tradicionalment han ostentat el poder, i, massa sovint, omet el paper de les dones, però és evident que elles també tenen un gran protagonisme en la història de Sant Pol i en tenim prou exemples als documents. Des del segle XI i fins l'actualitat les dones han anat deixant el seu rastre, avui el resseguim per veure un costat més femení de la història.

Testament de Raquel (1095)

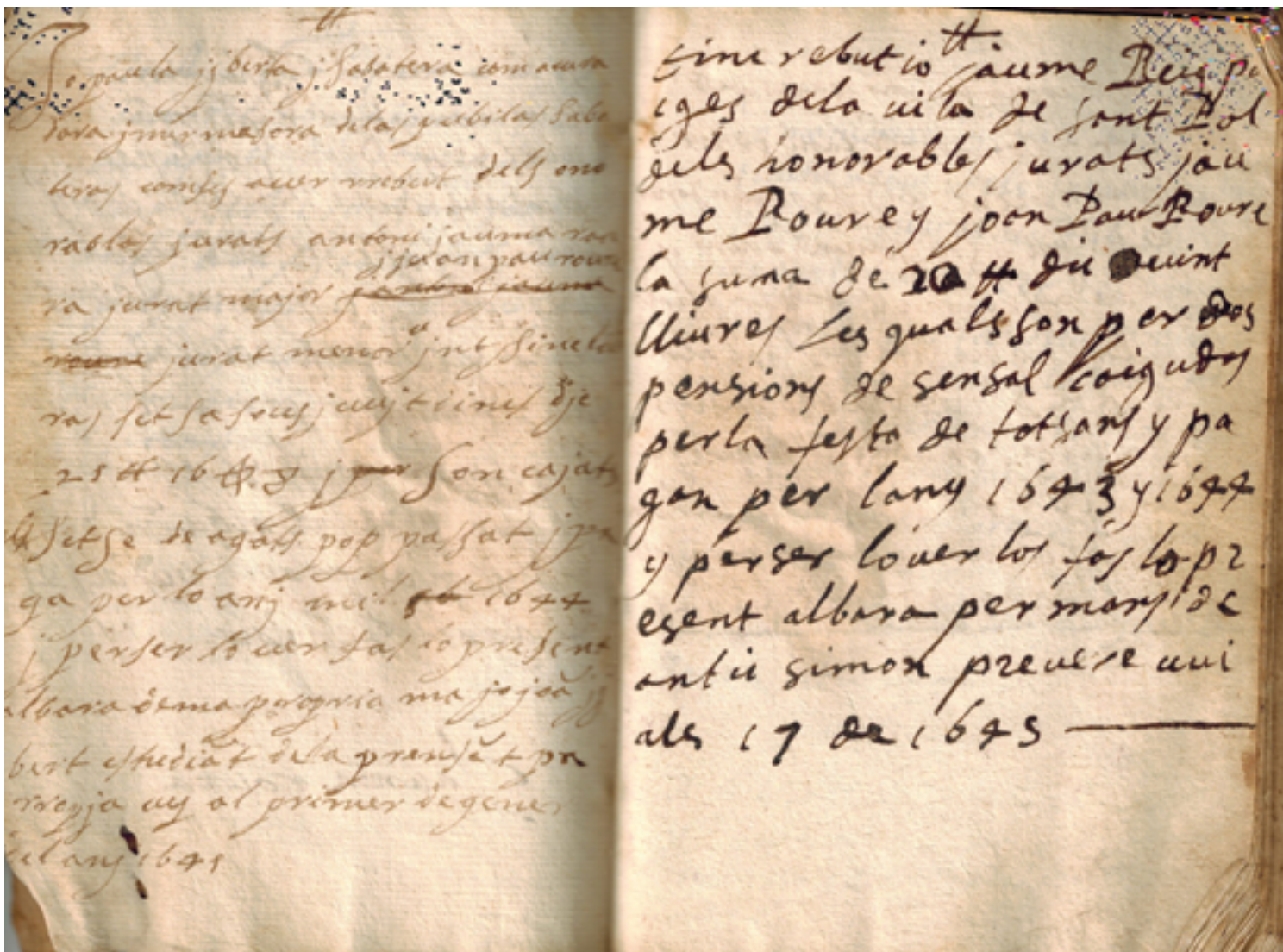
El document més antic que conservem a l'Arxiu Municipal de Sant Pol està protagonitzat per una dona: Raquel. Ens remuntem a l'any 1095, quan ella va morir i va deixar algunes de les seves propietats al monestir de Sant Pau.

No sabem qui era Raquel, però molt probablement vivia a Barcelona i el pergami que conservem és un testament sacramental, que no era un testament corrent. Era una fórmula peculiar de les persones que vivien a Barcelona o a l'antic bisbat de Girona, que s'atorgava quan la persona era de viatge o es trobava fora del seu domicili, ja fos de paraula o per escrit, i davant de 2 testimonis. Per tant, sabem que Raquel va morir durant un viatge, per accident o per malaltia. La validesa d'aquest tipus de testaments depenia de que els dos testimonis, dins del termini de sis mesos, prestessin jurament davant del rector i, llavors, el document havia de ser validat per l'autoritat judicial.

Raquel, al seu testament, llega *dos sous, una tercera part de llurs ovelles i cabres i una somera al Monestir de Sant Pol del Maresme*. A la seva filla, Maiasindis, li llega unes vinyes a Sant Jaume i Sant Pol de Mar, que ja posseïa en vida seva, a més d'un bou i una bota de vi. Això posa de manifest la solidaritat femenina, o la tendència a transmetre la riquesa d'unes dones a les altres, ja que als seus fills varons els deixa, tan sols, un cafç de vi per a cadascun d'ells.

Albarà de Paula Gibert (1645)

En un llibre de comptes del segle XVII hi trobem la Paula Gibert:

Jo Paula Gibert, sabatera com a curadora y marmessora de les pubilles Sabateres, confés haver rebut dels honorables jurats Antoni Jaume Roura, jurat Major, i Joan Pau Roura, jurat menor, y sindichs, 16 sous i 25 diners lo 16 de agost prop passat i paga per lo any 1644 i per ser ver (veritat) faig lo present albarà de ma pròpia mà. Jo Paula Gibert, espedit de la presenta parròquia avui al primer de gener de l'any 1645.

La Paula Gibert és curadora i marmessora de les pubilles sabateres, per tant és la persona designada per administrar l'herència d'aquestes pubilles. El document explica que ha rebut diners dels "jurats" i "sindics", que eren càrrecs municipals. També observem que la Paula sabia escriure "faig lo present albarà de ma pròpia mà".

A l'antic règim, fer testament era una pràctica molt habitual en totes les capes socials perquè es tractava d'ordenar les coses després de la mort. En el cas de les dones era habitual que fessin el seu testament quan ja eren vídues, que és quan gaudien d'una major llibertat per testar. Era molt habitual l'aparició d'altres dones com a marmessores, generalment filles, nores o altres parentes, cosa que posa de relleu l'existència d'aquesta solidaritat femenina de què parlàvem.

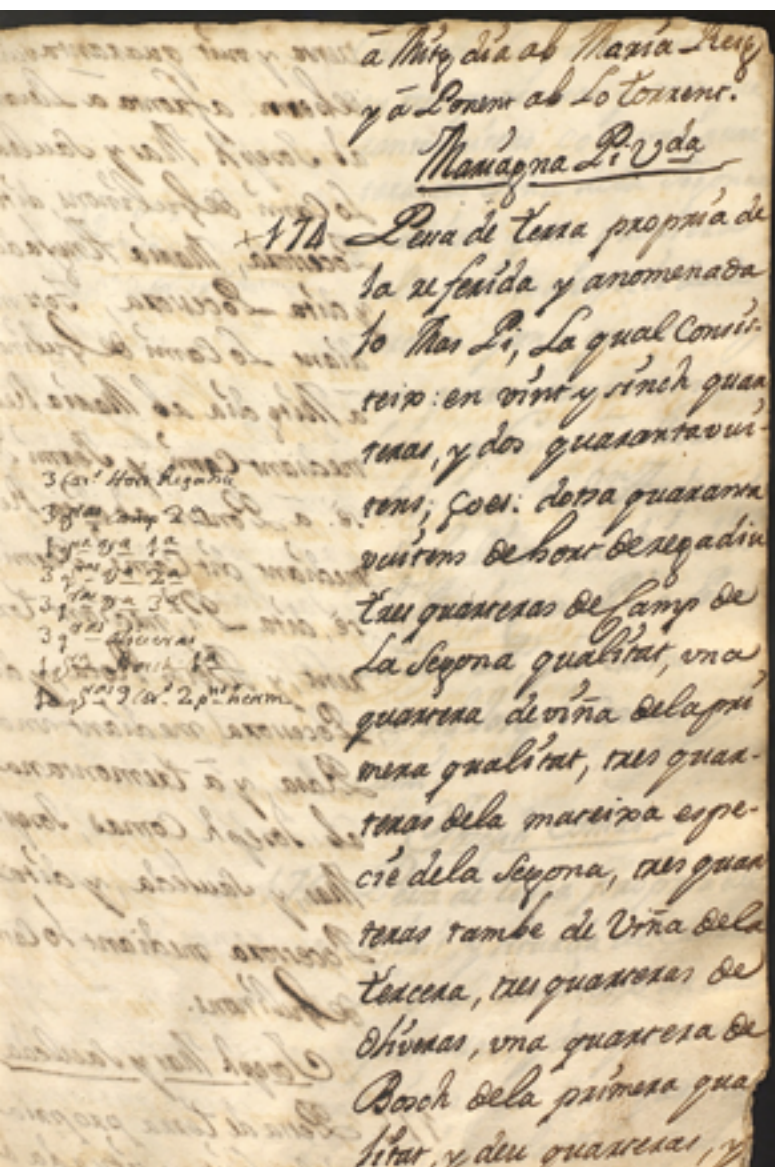
Llibre de comptes (AMSP)

LA PAULA GIBERT ÉS LA PERSONA DESIGNADA PER ADMINISTRAR L'HERÈNCIA DE LES PUBILLES

VA SER UN IMPOST ESTABLERT L'ANY 1715 PER LES AUTORITATS BORBÒNIQUES, COM A CONSEQÜÈNCIA DE LA DESFETA CATALANA DE 1714

Llibre de repartiment del cadastre de Sant Pol de Mar (AMSP)

Impost del reial cadastre (1737)

Seguim viatjant pels documents a la recerca de dones, en aquest cas fins el segle XVIII, quan es confecciona un dels documents més rics del fons municipal.

El Reial Cadastre de Catalunya, va ser un impost establert l'any 1715 per les autoritats borbòniques, com a conseqüència de la desfeta catalana de 1714. Aquesta contribució, de quota fixa, va multiplicar per set la càrrega fiscal del Principat i va conduir la població a una situació de misèria econòmica, que va tenir una forta connotació d'impost de càstig.

El llibre de repartiment del cadastre de Sant Pol data de 1737 i, el que en aquell moment pels santpolencs va ser un cop molt dur, ara ens resulta un document valuósíssim per conèixer com era el Sant Pol d'aquella època. Hi apareixen els propietaris de terres o cases i, malgrat que és impossible oferir dades exactes perquè falten alguns fragments del document, sabem que d'uns 217 propietaris que hi havia a Sant Pol en aquell moment, unes 45 eren dones. És evident que es tracta d'un percentatge molt menor, però algunes d'aquestes dones acumulaven un patrimoni molt important. De les cinc masies principals que hi havia llavors a Sant Pol dues estaven en mans de dones: Can Pi i Can Reig.

Maria Reig, a banda de la masia de Can Reig, ostenta la propietat de vuit peces de terreny més. És, per tant, una de les propietàries més importants de Sant Pol, empatant en nombre de terrenys amb els propietaris de Can Roca Pagès i Can Vallmanya. Però hi ha una altra dona que acumula encara més patrimoni al Sant Pol de l'època: Mariagna Pi, també vídua, que té un total de nou terrenys a nom seu i que només serà superada pel gran terratinent, que és Joseph Villar de Grau, de la Masia de Can Villar.

És inevitable preguntar-nos com és que dues de les propietàries més importants de Sant Pol són dones, en una societat d'època moderna. Ens hem de fixar, però, en el detall que es tracta de vídues i que, per tant, les circumstàncies han fet que aquestes dones exerceixin com a caps de família i gaudeixin d'un cert estatus.

Entre els drets històrics de la dona cal fer referència al dot. El dot era una quantitat, que la família de la núvia aportava en el moment de casar-se, cosa que la protegia econòmicament. En cas de mort del marit es preveia el dret de la dona de retenir els seus béns fins que li fos retornat completament aquell dot que havia estat lliurat. Aquesta protecció econòmica es va consolidar l'any 1564, quan les Corts van promulgar una Constitució, que concedia a la vídua la possessió del patrimoni marital.

DE LES CINQ MASIES PRINCIPALS QUE HI HAVIA LLAVORS A SANT POL DUES ESTAVEN EN MANS DE DONES: CAN PI I CAN REIG

Així doncs, les propietàries que trobem al cadastre de 1737 són gairebé totes elles vídues i és per això que gaudeixen d'aquest estatus superior, que ostentaven tan sols les classes més benestants. Per a les vídues pobres la situació no era la mateixa i la majoria intentaven casar-se en segones núpcies, per evitar convertir-se en serventes dels hereus del marit difunt a canvi d'habitació o alimentació.

Les puntaires (s. XVIII)

Continuem buscant les dones als documents i, a finals del segle XVIII, les trobem als relats dels viatgers. Ells ens parlen del treball femení, sovint invisibilitzat. El maresme nord és una de les zones més importants en la realització de puntes de coixí i on les dones són capaces de realitzar una gran diversitat de tècniques. Els viatgers que van passar per Sant Pol van fixar-se en aquestes puntaires i van deixar el seu testimoni per escrit. El francès Peyron, deia això:

Les dones, a totes aquestes poblacions, Sant Pol, Canet i Arenys, tenen la cara fresca i són en general molt boniques, gairebé totes fan puntes de coixí i blondes: com a conseqüència d'aquest treball, dolç i tranquil, llur bellesa es conserva i es perpetua.

Francisco de Zamora va escriure un dietari sobre els seus viatges per Catalunya i, al seu pas per Sant Pol, també fa referència a les puntaires. En aquest cas ens dona dades prou concretes: parla de 300 dones que guanyen a l'any 9.800 lliures, per tant posa de relleu que aquesta activitat també té una repercussió econòmica.

Àngela Fors i
Castellà (1928)

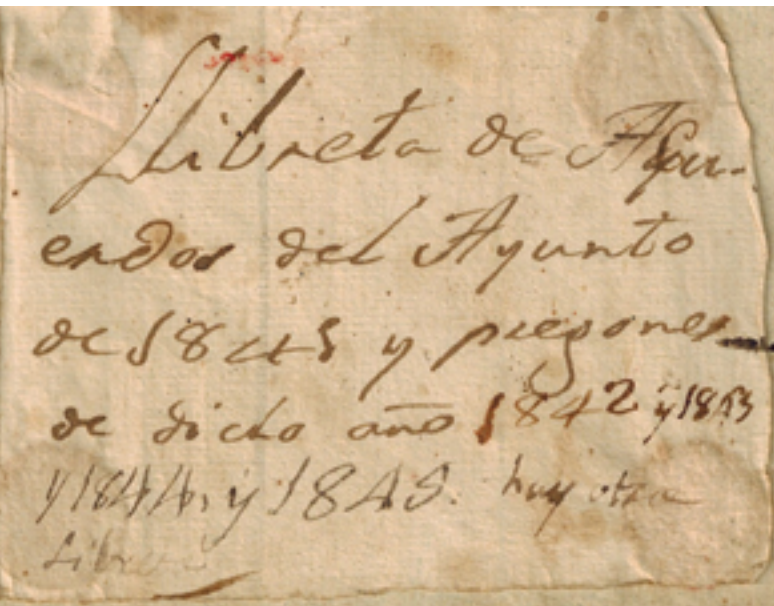
ELS VIATGERS QUE VAN PASSAR PER SANT POL VAN FIXAR-SE EN AQUESTES PUNTAIRES I VAN DEIXAR EL SEU TESTIMONI PER ESCRIT

Fragment Llibre
d'acords del Ple
(AMSP)

Els llibres d'acords de l'ajuntament (s. XIX)

Seguim avançant en la història de Sant Pol a la recerca de dones i ara volem fixar-nos en una de les sèries documentals més importants: els llibres d'acords de l'Ajuntament. Els més antics que conservem daten de febrer del 1841, però per trobar-hi la primera dona haurem d'esperar més d'un any, concretament al 28 de març de 1842. Aquesta acta fa referència a les darreres voluntats de dos matrimonis. Explica que hi ha dos senyors i les seves mullers, que tenen quatre cases i s'estableix que, a la seva mort, aquestes seran venudes i els diners que en resultin seran invertits en una nova rectoria.

El primer nom de dona no apareix fins el maig de 1842, en què hi llegim que la casa que té Madalena Surroca al C/ Sant Pau ha estat objecte de subhasta pública i s'ha venut al preu de 50 lliures barceloneses.

Victòria Castanyer
Riera, primera
Regidora
a l'Ajuntament de
Sant Pol

Primeres regidores a Sant Pol (1938)

Per trobar la primera dona que ocupa un càrrec municipal haurem d'esperar gairebé 100, anys, serà el 8 de maig de 1938, en Plena Guerra Civil. Victòria Castanyer Riera es fa càrrec de la cartera d'Assistència social, esdevenint la primera regidora de l'Ajuntament de Sant Pol.

No serà l'única dona al poder a durant aquest període, ja que poc després, el 22 de maig, entra una altra dona al consistori:

El company President dóna la benvinguda als companys designats per tal de substituir als companys Pedrol i Folch de la CNT, els quals han hagut d'incorporar-se a l'exèrcit popular, bo i demanant-los-hi la seva col·laboració per tal de que l'administració municipal sigui eficaç i pròspera i que la seva actuació estigui d'acord amb les aspiracions dels demés companys del Consistori. Contesten els companys Manuela Furest i Joaquim Gras dient que ells venen aquí amb ganes de fer les coses amb justícia i d'acord amb les circumstàncies actuals, amb els interessos generals de la població per la qual vetllaran amb tota mena d'interès.

S'acorda per unanimitat que l'Ajuntament quedi constituït de la següent manera:

Alcalde President: Joaquim Pou Mas, PSUC

Alcalde Segon. Na Manuela Furest i Pujol, la qual s'encarregarà també de les finances municipals. Aquesta pren possessió del càrrec i passarà a ocupar la presidència per absència de l'Alcalde titular.

Hem transcrit l'acta sencera perquè ho explicita molt bé. El 1938 molts homes van ser mobilitzats per anar al front i, en aquest context, els càrrecs municipals van quedar vacants i això va facilitar l'entrada de les primeres dones al consistori.

EL 1938
MOLTS
HOMES
VAN SER
MOBILITZATS
PER ANAR AL
FRONT, I ELS
CÀRRECS
MUNICIPALS
VAN QUEDAR
VACANTS
I AIXÒ VA
FACILITAR
L'ENTRADA
DE LES
PRIMERES
DONES AL
CONSISTORI

Tant la Victòria com la Manuela treballaven a la fàbrica de gènere de punt d'en Ramon Serra i eren ja activistes d'esquerres convençudes. Els companys de totes dues havien estat processats per rebel·lió, després dels fets d'octubre de 1934. La Victòria era la parella de Jaume Vives Ginebra, sindicalista, mentre que la Manuela era la companya de l'Aleix

Claramunt Mas, regidor socialista i ex-alcalde de Sant Pol.

El compromís polític d'aquestes primeres regidores al capdavant de l'Ajuntament els va acabar costant car, ja que després de la Guerra Civil van veure's obligades a fugir cap a França i, més tard, cap a Amèrica i van passar la resta de la seva vida a l'exili.

Bibliografia

Fonts documentals i imatges

- 📖 Arxiu Municipal de Sant Pol de Mar (AMSP).
- 📖 Benet Balam i Neus Vives.

BÀSQUET SANT POL 07: QUINZE ANYS FENT BOTAR LA PILOTA!

Sota el lema de “petits, però lluitadors”, els i les integrants del club han fet créixer i consolidar aquesta entitat esportiva, posant especial esforç en la formació dels equips de base i el bàsquet femení.

[A Tot Drap](#)

[Agrupació Escolta el Nus](#)

[Amics de les Arts](#)

[Ampa Escola Sant Pau](#)

[Ampa Institut Sant Pol-La](#)

[Vallalta](#)

[Associació Fira Alternativa](#)

[At. Club Sant Pol](#)

[Centre Cultural i d'esbarjo](#)

[Cineclub Akira](#)

[Club Bàsquet Sant Pol 07](#)

[Club Nautic Sant Pol De Mar](#)

[Club Petanca Sant Pol](#)

[Club Petanca Santpolenc-](#)

[Maresme](#)

[Club Tennis La Riera](#)

[Club Tennis Sant Pol](#)

[Colla de Geganters](#)

[Comissió de Reis](#)

[Crisol](#)

[Dones de La Vallalta](#)

[Esbart Dansaire](#)

[Grup L'Hotel](#)

[La Infernal de la Vallalta](#)

[Penya Xíndries](#)

[Unió d'Establiments i Serveis](#)

[Volades Santpolenques](#)

[Vòlei Sant Pol](#)

El Bàsquet Sant Pol 07 es va fundar el 2007, tal com indica el seu nom, tot i que anteriorment ja havia existit el club però amb una altra denominació. Tot va començar quan una colla de pares i mares de l'escola Sant Pau van reunir-se i van decidir que ells no volien continuar practicant l'esport per excel·lència del poble, el futbol, i a partir d'aquí, reunió rere reunió, el concepte idealitzat d'un club de bàsquet va transformar-se en els inicis del Bàsquet Sant Pol 07.

És aleshores, quan la Sra. Carme com a presidenta juntament amb la resta de pares i mares que formaven la junta directiva en aquell moment, es van presentar davant de la Federació Catalana de Bàsquet per tal de formalitzar el Club.

Des d'aleshores, han anat passant diversos dirigents, que de mica en mica han aconseguit fer créixer el Club, com són en Xavi Parra, David Sevillano, Jordi Ricart i fins a l'actual president, l'Albert Gómez.

Amb el temps, el Club s'ha consolidat i ha crescut més enllà dels límits de Sant Pol per esdevenir el Bàsquet La Vallalta. Si bé el bàsquet a Sant Cebrià de Vallalta havia existit en etapes anteriors fins al 2018, malauradament per falta de jugadors va acabar desapareixent. Al 2020, el Bàsquet Sant Pol 07 va proposar unir esforços entre les dues poblacions per tal de poder donar la possibilitat de practicar el bàsquet en ambdós pobles i a partir de llavors es va tornar a engegar l'escoleta de bàsquet a Sant Cebrià.

Pel que fa a l'evolució del club, les primeres dades registrades són de la temporada 2012-2013, quan hi havia 6 equips i 85 inscrits (entre jugadors/es, entrenadors/es i directius/es). Actualment ens trobem amb 12 equips propis federats, dues escoletes amb més de 30 jugadores i jugadors, i un total de 180 inscrits a la Federació que competeixen de forma regular. Aquest creixement és possible gràcies a la feina que, dia rere dia, realitzen tots els coordinadors, entrenadors i entrenadores, i a l'esforç que posen

DE CARA AL FUTUR, EL CREIXEMENT DEL BÀSQUET SANT POL 07 DEPÈN DE DONAR-LI UNA VOLTA AL CLUB I CONSOLIDAR-LO AMB EL PROJECTE DE LA VALLALTA

per promoure el bàsquet amb els seus valors, la seva tècnica i el joc en equip. Tot això també és gràcies a la feina dels Ajuntaments de Sant Pol de Mar i de Sant Cebrià de Vallalta i de tots els patrocinadors, els quals els ajuden de forma diària i imprescindible per a obtenir la simbiosi entre el club i els dos municipis.

Aquesta tasca de promoció del bàsquet a les dues viles no només prové de la junta del Club, sinó del boca a orella dels nens i nenes. Un fet que li ha permès fer créixer de forma exponencial la secció femenina del Club, de la qual n'estan molt orgullosos. Actualment un 45% del Club està format per noies.

De cara al futur, el creixement del Bàsquet Sant Pol 07 depèn de donar-li una volta al Club i consolidar-lo amb el projecte de La Vallalta. La voluntat és donar l'oportunitat a tots els nens i nenes del nostre territori perquè visquin l'experiència del bàsquet i aprenguin els valors de l'esport i del treball en equip. Amb els projectes dels campus d'estiu i de Setmana Santa brinden l'oportunitat a tots els infants que estan indecisos a provar l'experiència i la majoria de vegades, per a satisfacció de tots, els acaba agradant!

D'altra banda, el Club té pendent un munt de projectes que no es van poder realitzar a causa de la Covid, com ara el torneig 3x3 La Punta, el torneig 3x3 per als nens i nenes, trobades d'escoletes, bàsquet en família, etc.

Esperem que aquest any sigui l'any on poder complir totes les activitats pendents i poder sentir la felicitat que proporciona formar part del Bàsquet Sant Pol 07. Un dels valors principals del nostre Club és el "bàsquet per a tots", independentment del sexe, raça i edat.

ISAAC FERNÁNDEZ

“PER GAUDIR DEL BÀSQUET FEMENÍ S’HA D’EVITAR COMPARAR-LO AMB EL MASCULÍ”

Isaac Fernández Targarona (Barcelona, 1980) és des de fa quatre temporades l'entrenador del Barça CBS, o el que és el mateix, el primer equip del Barça de bàsquet femení. Aquest santpolenc de recent arribada al poble ha aconseguit enguany fer pujar l'equip a primera divisió després de realitzar una espectacular temporada amb 27 victòries i només tres derrotes.

Des quan resideixes a Sant Pol?

La meua dona i jo hi vivim des del 2019. Ja coneixíem el poble perquè als estius i als caps de setmana durant tot l'any veníem a la segona residència dels meus sogres i vam decidir establir-nos-hi definitivament quan la meua parella es va quedar embarassada. Valorem l'entorn tranquil i segur de Sant Pol per al futur de la nostra filla, i ens és molt còmode per la seva proximitat a Barcelona, on abans vivíem i encara hi treballem. Som conscients que a nivell familiar i d'amistats podíem perdre contacte, però compensa amb la qualitat de vida guanyada. Estem molt satisfets amb el canvi realitzat.

Com vas arribar a fer-te entrenador professional de bàsquet?

No vaig buscar expressament ser entrenador professional i vaig deixar que la vida m'hi portés. Amb 16 anys vaig començar a entrenar al club on també havia jugat, el Lima-Horta. El meu pare ha estat entrenador professional tota la vida, la meua mare i germana havien estat jugadores... tot el meu entorn estava vinculat al món del bàsquet.

El cas és que els meus últims anys com a jugador ja pensava més en clau d'entrenador, i era una situació incòmoda per a l'entrenador, així que em vaig assegurar a la banqueta i vaig començar a entrenar nens i nenes de les categories inferiors.

Amb 21 anys, el meu pare es va traslladar a Galícia i em van fer oferta per entrenar la cantera de l'equip gallec. Així que vaig marxar a l'aventura a Villagarcía de Arosa amb la idea d'estar-m'hi un parell d'anys i m'hi vaig acabar quedant 9 anys, els tres darrers com a entrenador

del primer equip femení. Va ser una experiència que em va canviar la vida.

Com va ser el teu retorn a Catalunya?

Vaig retornar al club dels meus inicis, el Lima-Horta, on vaig estar 8 anys amb el primer equip femení i vam aconseguir ascendir a Lliga Femenina 2. Però després de tant de temps va arribar un moment que ja no ens podíem aportar res més i vaig deixar el club sense tenir res lligat.

I llavors arriba l'oferta del Barça...

Sí, va ser al cap de molt poc temps de deixar el Lima-Horta. De fet, jo ja feia unes quantes temporades que compaginava el club amb la selecció espanyola de formació de bàsquet femení i va ser en una estada amb aquesta darrera que vaig rebre la trucada del FC Barcelona per oferir-me fer-me càrrec del primer equip femení amb la idea d'anar construint i consolidant el nou projecte esportiu.

El Barça femení està molt lligat al Club Bàsquet Santfeliuenc, oi?

És un acord de col·laboració entre els dos clubs. El Santfeliuenc és una secció no professional vinculada al Barça.

Com has consolidat l'equip?

Quan hi vaig entrar, l'equip passava per un moment de canvi. Vam fer un equip nou amb molt poc temps i vam acabat fent un equip molt jove i molt potent i, per a sorpresa de tots, ens vam acabar classificant per a la fase d'ascens sense que aquest fos un objectiu. A dia d'avui només queda una jugadora d'aquell primer moment i hem anat fent renovacions a cada temporada. Sempre hi ha jugadores que es retiren i noves incorporacions, però mantenint sempre un nucli molt xulo que ens ha permès arribar on estem.

Quina és la fórmula de la gran temporada que han fet?

La clau de l'èxit ha estat la continuïtat del projecte, amb un bloc central i a partir d'aquest hem anat incorporant les peces que el complementen. Les veteranes han ajudat molt a les noves jugadores.

Què opina de l'auge que està tenint l'esport femení en general?

El Club ens va convidar a jugar un partit molt important per a nosaltres al Palau Blaugrana que coincidia precisament amb el Dia de la Dona i el vam omplir amb més de 4500 persones. Això vol dir que l'esport femení interessa i diverteix.

El que no es pot fer és comparar-lo amb el masculí. No esperis esmatxades o accions molt físiques. El bàsquet femení té altres qualitats i és molt present a l'Estat com al segon o tercer esport amb més llicències. Se li ha de donar oportunitats i tenir present que el bàsquet femení fa molts anys que existeix i que hi ha equips com el Sant Andrià, el Girona o La Seu que porten molts anys picant pedra. Sotava que Barcelona no tingués un equip a primera divisió i ara el tindrem per fi.

El Barça està fent bona feina amb l'esport femení?

Crec que sí, en el cas del futbol és evident que han donat una lliçó. A nivell de bàsquet hi ha molts clubs ACB que han apostat també per la part femenina i veig que el Barça vol posar-se al mateix nivell.

Tindrà més reconeixement ara que ha pujat a 1a divisió?

Si volem jugar en aquesta lliga, tot l'equip ha de ser professional per força. Per l'exigència d'entrenaments, partits i dedicació, és una feina com a tal. No ens podem permetre tenir jugadores que no poden venir a entrenar perquè coincideix amb el seu horari laboral o d'estudis.

També ets ajudant de la selecció espanyola de bàsquet femení.

Compagino les dues feines i als estius és quan es treballa amb les seleccions. L'estiu passat va ser una mica atípic perquè com que no es van poder disputar els Jocs Olímpics del 2020, vam tenir Eurobasket a València i els Jocs de Tòquio. Van ser 84 dies seguits fora de casa sense veure la família, tot plegat molt intens i dur. Ara portava dos anys seguits sense cap pausa durant tot l'any.

Coneixes la tasca del Bàsquet Sant Pol 07 amb el bàsquet femení?

Sí que el conec i el vaig seguir. Amb la meva filla anem a jugar a les cistelles del pavelló i tinc molt clar que si vol jugar en un equip, el primer lloc on la portaré és al Sant Pol. Recordo que fa un temps van fer un projecte molt interessant per promocionar el bàsquet femení amb el Femení Maresme unint jugadores de Sant Pol amb les de Llanerres. Sempre que pug, el segueixo.

El Teu Racó de Sant Pol de Mar

No podem estar més cofois! Força santpolencs i santpolenques s'han animat en les darreres setmanes a enviar-nos els seus racons preferits de Sant Pol i hem hagut d'ampliar l'espai que li dediquem habitualment. A continuació reproduïm les imatges que ens han fet arribar.

Núria Gres Ferrer ens envia una posta de Sol des de la Roca Grossa, mentre que Severine Roux ens mostra un despertar de dia amb el rei astre fregant l'ermita de Sant Pau. I Cari Lucas, ens mostra els dos casos: Sant Pol des que es fa de dia i fins a la nit.

D'altra banda, ens quedem amb el túnel del tren que ens envia Amador Cuadrado i pel contrast del mar vist des del passeig del Dr. Furest que ens fa arribar Mireia Vera.

També us mostrem aquestes il·lustracions panoràmiques d'Anna Verdaguer.

A través d'Instagram ens arriben les següents imatges de Josep C. Cortés i de @liaboblopez.

L'església de Sant Jaume és la protagonista de les dues darreres imatges. La de David Noms contemplada des del parc de Can Villar i, per últim, Jordi Salvadó ens envia aquesta foto en què "Sant Jaume fa de màquina de tren".

Si tu també vols aparèixer en aquesta secció, envia la teva proposta a ens@santpol.cat abans del 3 de juny de 2022 o bé etiqueta la teva publicació amb #107ENSEXPRESSEM i passa'ns l'enllaç!

#107ENSEXPRESSEM

Núria Gres Ferrer

Amador Cuadrado

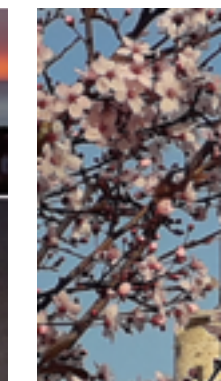
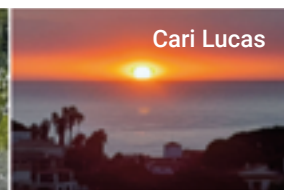
Severine Roux

Mireia Vera

Cari Lucas

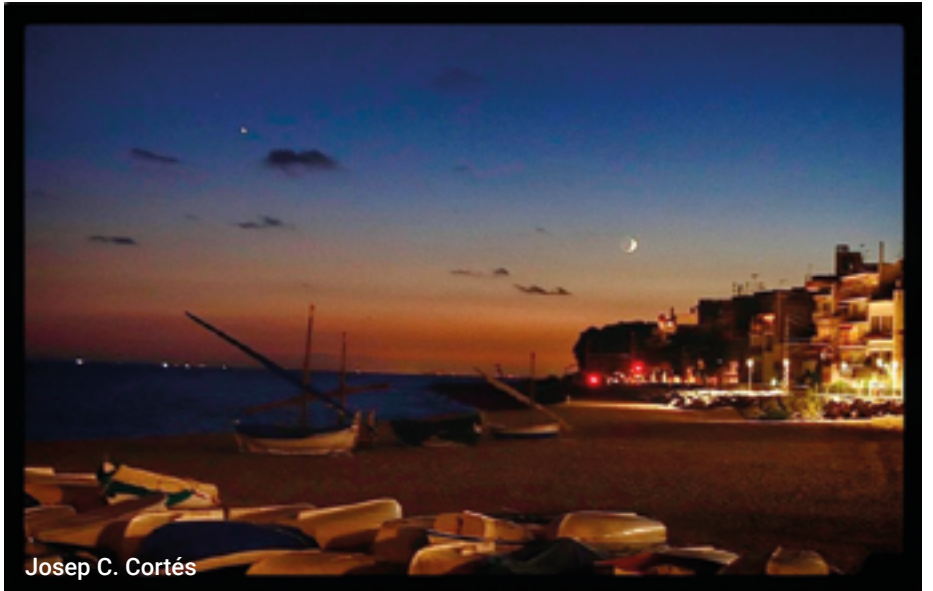
Anna Verdaguer

Anna Verdaguer

Josep C. Cortés

David Noms

@liaboblopez

Jordi Salvadó

Gràcies a totes les persones que heu participat!

VA DE LLIBRES

Apunta't a la llista de distribució de recomanacions lectores!

Si vols rebre al teu mòbil les recomanacions de la Biblioteca de Sant Pol, envia la paraula *llibres* al número **661 874 108**, i un cop al mes rebràs un whatsapp amb tres propostes de lectura.

INFANTIL

Guapa.
Canizales (2016, Apila)

Hi havia una vegada una bruixa que tenia una cita amb el seu amic ogre i volia estar molt guapa.

Mentre va de camí cap a la cita, els animalets del bosc li van dient que faci canvis en el seu aspecte, però... serà la mateixa amb tants canvis? Es reconeixerà?

Un conte molt divertit, que us farà passar una estona molt divertida, i que ens qüestiona si sempre cal voler agradar a tothom

ADULTS

La música de los huesos.
Nagore Suárez (2020, Ediciones B)

Nagore Suarez és una escriptora, periodista també formada en Arqueologia, ciències forenses i creativitat. Es va donar a conèixer al 2019 amb dos Fils de ficció i misteri a Twitter "El ángel de la guarda" del llibre de Rafael Iriarte i "la desaparición de Andrés". El 2020 va publicar el seu primer llibre "La música de los huesos" una novel·la de misteri ambientada a Navarra, i que transcorre per dos escenaris temporals: l'estiu de 1978 i l'actualitat, que s'uneixen arrel de la troballa d'uns ossos a la casa d'una de les protagonistes. Amb aquests elements ja en tenim prou per construir una història àgil, ràpida i distreta, amb personatges ben construïts i que et manté en tensió i amb ganes de voler saber més durant tota la història.

JUVENIL

Ana de Tejas Verdes.
L.M. Montgomery (2013, Toromítico)

L'autora del llibre, Lucy Maud Montgomery, es va quedar orfe de mare molt aviat, i el seu pare la va deixar amb els avis perquè la cuidessin i l'eduquessin.

Tot i la diferència d'edat i la severitat de l'educació que va rebre, L.M. Montgomery va cultivar la literatura i la imaginació i va aconseguir crear un personatge radiant, imaginatiu, dolç, intel·ligent i divertit.

I és que "Ana de Tejas verdes" és la història d'una petita orfe que "per error" acaba a casa de dos germans solters.

L'Anne és una nena especial: viu envoltada d'una imaginació meravellosa que li fa veure les coses més boniques del món. És extrovertida, xerraire, divertida i tot i que no sempre ho aconsegueix, intenta ser una molt bona nena.

Aquesta personalitat contrasta (i molt) amb la seva mare adoptiva: la Marilla: seca, dura, estricta i inflexible. Però que, malgrat les reticències inicials, se l'acaba estimant com la millor mare del món.

El primer llibre d'aquesta saga narra els primers anys d'adolescència de l'Anne, des que va arribar a Tejas Verdes fins que aconsegueix ser la mestra de l'escola d'Avonlea. En aquest viatge l'acompanyen diversos personatges secundaris que evolucionen sota la bona influència de l'Anne.

Si sou dels que us agrada veure les novel·les convertides en productes audiovisuals, teniu la oportunitat de veure les aventures de l'Anne a la sèrie "Anne with an E".

L'ESPÀI DEL LECTOR

Suka-Mulla

La Fira de la Ratafia de Santa Coloma de Farners ha fet 40 anys i persisteix la incògnita. El nom del licor té un origen incert, només apuntat llegendàriament per Mossèn Cinto Verdaguer. És allò d'uns bisbes contractants que van segellar el pacte amb una copeta tot dient la llatinada "rata fiat", que vol dir "que sigui així". Ho donem per bo?

Quin món de mones! Sembla que els catalans no bevem per oblidar sinó per recordar. Històries a banda, la fira colomenca és un esdeveniment alcohòlic participatiu, dens, esperitós, que ha aconseguit fins i tot fer entrar el clau per la cabota: implicar-hi els nens. Enlloc del país els vailets coneixen millor les herbes i les possibilitats de manipulació culinària.

Un persona que també coneix aquestes possibilitats (*et comment!*) és la **Carme Rusalleda**. En la conferència impartida en motiu de ser nomenada (2019) membre d'honor de la Confraria de la Ratafia, va aconsellar als farnesencs que no es limitessin a fer el tradicional suca-mulla amb les galetes i el licor, sinó que exploressin les possibilitats d'aromatitzar amb ratafia una vinagreta, uns fideus a la cassola, un rostit o uns calamars farcits.

Havia començat afirmant que ser d'un lloc determinat "imprimeix un segell de caràcter que t'acompanya sempre". Santpolenca com és, el seu segell és el de la llum mediterrània i l'aventura incerta però decidida. Per això fins i tot s'ha empescat un *ramen* asiàtic en què la soja casa amb la nostra beguda herbàcia. Com es deu dir "rata fiat", en japonès?

Ramon Sargatal

Consolat de Farners a Sant Pol de Mar

Podeu fer arribar els vostres textos a l'adreça ens@santpol.cat

Aquests no podran excedir els 1.500 caràcters i se'n publicaran tants com permeti el disseny de la pàgina.

El temps vola... i seguim sense Institut-Escola

L'Institut-Escola de Sant Pol de Mar és la pedra angular d'aquest mandat del govern ERC+CUP. Al desembre de 2019 es va anunciar en audiència pública per l'equip de govern que la previsió era tenir l'Institut-Escola en funcionament a l'inici del curs 2022-23.

En Ple Ordinari s'ha informat que la nova previsió és tenir-lo enllestit pel curs 24-25, però a dia d'avui no es disposa dels informes favorables necessaris. Després de dir-nos que la falta d'informes hauria endarrerit «entre sis i deu anys» la construcció de l'Institut que des de Junts per Catalunya defensàvem en el mandat anterior, ara ens trobem amb la mateixa situació, amb l'afegit que l'Institut que planteja el govern ERC+CUP neix petit i, per si fos poc, suposarà un greu problema de mobilitat a la zona del Sot del Bagueny i Can Balmanya.

Un altre aspecte que cal tenir en compte és el fet que, segons la normativa, els instituts-escola hauran de tenir horari partit, quan actualment l'Institut té horari continu. És evident que els professors intentaran buscar altres destinacions on la jornada sigui continua, la qual cosa suposarà que hi hagi rotacions entre el professorat.

Hem expressat la nostra disconformitat de manera reiterada amb el fet que l'Escola-Institut sigui de dues línies, quan aquest any a 1er d'ESO hi ha hagut novament 3 línies.

És un Institut-Escola el que volem pels nostres joves? Som conscients de la dificultat que suposa unificar en un sol model el que fins ara eren dos projectes educatius diferenciats? Els Santpolencs volem un Institut-Escola?

Cuidem-nos

A l'hora de llegir aquest nou ENS que teniu a les mans, l'obligatorietat de portar mascareta en espai tancats, tret de casos molt concrets, farà uns dies que és història. Pràcticament era la única de les restriccions que quedava de la pandèmia que va començar ara fa dos anys. Lluny queda el confinament total que ens va tenir a tots tancats a casa durant més d'un mes, període en el què Sant Pol es va mostrar net i endreçat com mai, i només algunes famílies de senglars agosarats, escampaven el contingut d'alguna bossa d'escombraries en mig del carrer.

A mida que la mal anomenada "nova normalitat" s'ha anat establint i hem tornat a ocupar el carrer, hem tornat a deixar la nostra petjada particular i això, amb una Setmana Santa com les "d'abans", amb el nostre poble ple com un ou un altre cop, es nota.

Ben segur que hi ha coses a millorar en el sentit de posar alguna paperera més, augmentar la freqüència de la neteja en alguna zona concreta o ves a saber, però el que és una realitat és que la campanya de foment del civisme engegada el setembre passat *Cuidem Sant Pol*. Cuidem-nos té plena vigència. En ella es fa referència al nexa d'unió del poble amb les persones que hi convivim i que ens visiten. Allò del bé comú i el respecte als altres, ens sona oi?

Si tot va parar allà mateix, el problema és quan ens n'oblidem, ens deixem guiar pel nostre melic i després passa el que passa. Segur que tots tenim algun exemple al cap i la culpa no és dels senglars, encara que de vegades pugui semblar-ho. Definitivament és una llàstima, perquè si sabem fer-ho bé, per què ens compliquem la vida? Au va, cuidem-nos, no?

Feina, feina i més feina

Per aquest ENS la CUP de Sant Pol volem explicar-vos tres projectes que estem tirant endavant des de l'Ajuntament:

1. Hem aprovat el primer Pla de Seguretat Local de la història de Sant Pol. Era una tasca pendent com a mínim des de 2013, quan es crea la Junta de Seguretat. Hem elaborat un Pla reconegut com a ambiciós pels cossos policials, on es plasma el concepte de seguretat des d'una perspectiva àmplia i transversal, entenent que la majoria de les polítiques públiques que es desenvolupen tenen un impacte en la seguretat. El Pla conté 21 fitxes d'actuació estratègiques per a millorar la convivència al nostre poble des de diferents àmbits (oci, mediambiental, policial, sanitari, feminista, etc.). La Junta de Seguretat també va explicar una disminució d'un 13% dels delictes a Sant Pol des de 2019.

2. Tirem endavant un pla per a la renaturalització de platges. Volem que Sant Pol sigui ambientalment responsable i actiu en la conservació i potenciació dels valors naturals. L'objectiu és la restauració, preservació i millora de les nostres platges, recuperar les comunitats naturals en la mesura que sigui possible i assegurar la seva conservació a llarg termini.

3. S'inicien els treballs de revisió del POUM. La CUP sempre vam dir que si depenia de nosaltres engegàriem de nou el POUM per tal de vetllar pel "creixement zero". Després d'any de paral·lisi volguda dels anteriors Governos reiniciem els treballs per disposar d'aquesta eina tant necessària pel nostre poble.

4. Ja hem començat a fer realitat els projectes del Pressupost Participatiu: hem plantat arbres a l'escola Sant Pau per oferir espais d'ombra natural. El procés participatiu d'enguany serà molt més ambiciós i complet.

Aquests són exemples de les moltes actuacions estratègiques i del dia a dia que està tirant endavant la CUP des del Govern. Estem posant els fonaments d'un nou model de poble més democràtic i més sostenible!

Per a més informació:

www.santpoldemar.cup.cat

Visca Sant Pol i visca la Terra!

Suma't a la CUP i escrivim junts el present!

No era això, companys, no era això

Com ja sabeu, Junts per Sant Pol és un partit que només es presenta a les eleccions municipals en una única circumscripció, la de Sant Pol de Mar.

En un municipi de 7.5 km² i un cens de 5.300 persones l'any 2019, amb 2.777 vots escrutats i vàlids, va obtenir 214, el 7,56% i un únic regidor.

No tenim l'estructura dels partits d'àmbit nacional. No fem congressos ni assemblees. No tenim federacions ni seu social, i evidentment, cap representació parlamentària a la Generalitat ni a l'estat espanyol.

Malgrat això, no som aliens a la política del país, i per una vegada aprofitem aquest escrit per parlar d'algun tema fora del nostre espai natural, que sempre ha estat el poble de Sant Pol.

L'1 d'octubre del 2017 no hi havia partits a la sala polivalent ni a la biblioteca, tots ens agafàvem del braç i fèiem pinya quan ens deien que baixaven els "piolins" des de l'autopista. Teníem fermesa, il·lusió i determinació, érem Nació. Molt ha plogut (aigua i virus) des de llavors, i igual que els temporals s'enduen la sorra de la platja, el Govern actual a Catalunya està fent malbé totes aquelles esperances, incomplint els seus propis programes electorals, sotmetent-se a l'estat, desacreditant-se mútuament i donant més passes enrere que cap al futur, tan desitjat per la majoria dels catalans.

No és això, companys, no és això pel que us vam fer confiança, i des de la nostra petita representació, demanem a les bases dels partits que formen la coalició de govern a la Generalitat, que els recordin per a què van ser elegits. Ni la llengua ni la sobirania ens podem deixar arrabassar.

Potser cal ser valents altre cop i dir no, amics meus, no és això.

Junts per Sant Pol

Por la convivencia lingüística

El Tribunal Superior de Justicia de Cataluña ha declarado que el modelo educativo catalán es de conjunción lingüística. Por lo tanto el catalán como el castellano, en cuanto lenguas oficiales, deben ser consideradas lenguas vehiculares en los centros escolares. Los proyectos lingüísticos tienen que adaptarse a esta situación y fijar al menos el 25% de las materias o asignaturas en cada uno de estos idiomas y repartir el 50% restante en función de la realidad social o del uso que se quiera hacer de las lenguas extranjeras.

Cataluña en su Estatuto de Autonomía no permite la libertad de elección de la lengua de los padres en las escuelas. Los alumnos no pueden ser separados por razón de lengua por lo que se garantiza la convivencia de las lenguas oficiales. Este modelo de porcentajes mínimos es aplicado también en la Ley de plurilingüismo de la Comunidad Valenciana,

Lamentablemente, muchos políticos están obsesionados en impedir esa sana coexistencia lingüística y pretenden implantar un modelo de inmersión lingüística obligatoria en el que el catalán sea la única lengua de enseñanza. Vemos, incluso, que algunos edificios municipales se han adornado recientemente con pancartas que proclaman que "el catalán no es toca" y "ara i sempre en català" y consideran como una amenaza para la supervivencia de la lengua catalana el hecho de que se puedan impartir unas pocas horas en castellano.

Fenómenos de intolerancia como el acontecido en la cercana Canet de Mar en el que una familia de una niña de cinco años ha sido amenazada y acosada en redes por solicitar la escolarización en castellano y en catalán (el modelo vigente) nos han de alentar sobre los peligros de los excesos fundamentalistas.

Por ello, sería deseable que los centros educativos de Sant Pol de Mar adapten sus proyectos lingüísticos a nuestra realidad social y que cumplan de manera respetuosa lo que han establecido los Tribunales sin generar tensiones innecesarias a la comunidad educativa. La ejecución de la sentencia del 25% ha de ser considerada como una oportunidad para actualizar el régimen lingüístico y hacer de nuestros colegios e institutos un espacio en el que las lenguas mayoritarias de la población sean las vehiculares y que se potencie también el estudio en las lenguas extranjeras.

Sant Pol
PARTICIPA!

Ajuntament de
Sant Pol de Mar

PRESSUPOSTOS PARTICIPATIUS

SANT POL DE MAR 2022-2023

Si vius, treballes,
o tens algun vincle
amb el municipi...
PROPOSA!

Què faries amb 100.000€ a Sant Pol de Mar?

**Envia'ns les teves propostes del 9 al 29 de
maig i fes realitat les teves idees per
millorar el municipi.**

 A través del web del procés. Fàcil, ràpid i sense registres previs!

 Omplint la butlleta i dipositant-la a les urnes ubicades als següents emplaçaments:

- 📍 OAC Ajuntament
- 📍 OAC Policia Local
- 📍 Biblioteca Can Coromines
- 📍 Ca l'Arturo
- 📍 L'Esplai de Sant Pol
- 📍 Escola Sant Pau
- 📍 Institut de Sant Pol
- 📍 Camp de futbol
- 📍 Poliesportiu municipal
- 📍 Llar d'infants Pi del Soldat

FES LA TEVA PROPOSTA A:
www.participa.santpol.cat

